

Literair internettijdschrift
C-I-R-C-U-M-P-L-A-U-D-O

nummer 55 | januari/februari 2012 | 6^e jaargang

CIRCUMPLAUDO

nummer 55
januari/februari 2012
6e jaargang

-tweemaandelijks verschijnend literair platform-

Ad van der Zwart
Marijke Scholten
Eric Peterse
Redactie

www.circumplaudo.nl
Webadres

adzwart@circumplaudo.nl
E-mail

Kopij kan worden ingezonden naar het bovenstaande e-mailadres.
Kopij

Ad van der Zwart
Vormgeving website

Eric Peterse
Omslagfoto
Vormgeving omslag en binnenwerk

© 2012 Copyright berust bij de betreffende auteurs.
Copyright

Deze uitgave is zonder subsidie tot stand gekomen.

Inhoud

Argibald - Cartoons
4, 28, 34, 40 en 46

Leo van der Sterren - Asymmetrie
5

Elko Born - Joep/Kafka
11

H.G.A. van Schaik - Aan het toneel
29

Diny Huijsen-Koning - De liefde wikt, het lot beschikt
35

Hilde A.M. Jutte - Zijn hielen
41

Jac.P. Meiland & H.A.M. Jutte - uit: Brieven, Deel I, 1985
47

bestek voor gevorderden

Leo van der Sterren Asymmetrie

‘Astres mûrs becquetés par les ivres oiseaux
De ma gloire attendaient la vendange de l’aube’

Guillaume Apollinaire, ‘Vendémiaire’

‘Convinced life is meaningless,
I lack the courage of my conviction.’

Frederick Seidel, ‘After the party’

Zie, de zon ligt met zijn kin op gindse heuvels. Het licht van de luie goudspetter dringt door de bladerdekken van de bomen. De bladeren van de bomen die het plein omzomen, geven een stralend groen licht af. Alsof de bladeren transparant zijn en het zonlicht er doorheen schijnt. Bertil marcheert over de kinderkopjes en slaat plotsklaps bruusk een andere richting in. Hoek van negentig graden. Zonder kennisgeving. Zuiderlengte. Westerbreedte. Hij begeeft zich naar het café De Eenhoorn, dat niet in de haven ligt noch op de hoek, zoals meestal, maar aan een van water gevrijwaard dorpsplein rechts van het hoekhuis midden in de huizenrij. Het plein komt een beetje merkwaardig over want het dorp kan geen aanspraak op groot- en grootsheid maken en het plein juist wel – dat daardoor ook enigszins megalomaan aandoet.

En Bertil bevindt zich op deze ordinaire doordeweekse dag in het gezelschap van zijn vrienden, of om preciezer te zijn, hij prijkt aan het hoofd van de verzamelde, hem positief gezinde gezellen, zoals daar zijn: Mejuffrouw Lagoule uit het rijk der ontregelde en onge-regelde zinnen (haar armen zijn bloot tot aan haar oksels; zij bezit zeker weten de mooiste bovenarmen van het ganse universum); Tjeu, purist en natuurliefhebber, personificatie van de gematigdheid; Wilandus Togonalus Oric, *der reine Tor* en onderbelicht den-

ker en uitvinder die bij tijd en wijle verbaal doordraaft als een wilde gans of een neurotische kalkoen, maar dat zijn de lieden die in zijn omgeving vertoeven, min of meer wel van hem gewend; Ojo van Eden die enkel door even zijn ogen erop te richten tuinstoelen en ritssluitingen te gronde kan richten; en tenslotte De President die eek pist als hij alcoholische dranken genuttigd heeft. En in de regel zuipt hij de meest uiteenlopende spiritualiën door elkaar. Wonderbaarlijk dat hij niet soms doodziek eindigt van al die verschillende soorten gedistilleerd – ze zeggen het onderling zo vaak dat het een platitude is geworden: wonderbaarlijk dat hij niet soms kapseist...

Café De Eenhoorn. Een achttiende-eeuws herenhuis met frak en bef als in een visioen. Een bejaarde gevel achter nog bejaarder ogende klimop. Ondanks het feit dat het lentezonnetje erg zijn best doet, voelt het buiten nog wat kil aan. Behendig manoeuvreert Bertil tussen de stoelen en tafeltjes van het voorlijke terras door. Hij passeert de poort van wijding en treedt binnen in het etablissement De Eenhoorn dat als romantisch te boek staat. De vrienden volgen hem slaafs, als tamme ganzen, zoals het hoort, want als er eentje, namelijk diegene die toevallig voorop loopt, een kroeg binnenzwabbert, dan dient, volgens de ongeschreven wetten die gelden binnen het mythische vriendenteam van Bertil Ballet, de rest hem onverwijd te volgen.

En Bertil en zijn fabelachtige vrienden groeten Sjang Sjako, die achter de tap staat, en ploffen zuchtend op de krukken aan de bar neer en zetten het op een zuipen zonder weerga. Een tyfus-zuipen. Een monumentaal zuipen. Drankgebruik van kosmische orde, zo heet het. Sjang Sjako heeft moeite om het tempo bij te houden, ook omdat hij zijn drankjes kalm en met toewijding inschenkt. Lieve hemel, wat kan die meute met drank overweg. Niet normaal zeg. Maar wat de donder geeft het dat zij zich een ongetwijfeld afschuwelijk stuk in de kraag zuipen. Tjeu, die anders altijd matigheid betracht, zelfs hij gooit de remmen los, zelfs hij kent geen grenzen meer en roept uit wat de mond hem ingeeft. ‘Wat de don-

der geeft het.’ En allen knikken, mompelen of grommen instemmend. Nimmer klonk een menigte anoniemer.

En naarmate de drank vloeit, stijgt de kwaliteit van de gesprekken. Die dwaalt enigszins solipsistisch af naar waarlijk ijle hoogten. Geen drank, geen klank. ‘Ga toch macrameeën,’ roept Ojo van Eden. ‘Gespunsart,’ dient Mejuffrouw Lagoule hem vrolijk van repliek. ‘Sensenruth,’ voegt De President er aan toe. ‘Arthur Rimbaud,’ kwaakt Bertil. Maar er is meer. Ook de drukbevolkte lichtstralen die de zon door de vensters van het romantische etablissement giet, dragen bij aan de goede stemming. De zon ligt daarbuiten boven op de heuvels lui te grijnzen. Ook die voelt zich als herboren. Want de lente heeft zijn aanvang genomen en Bertil en de leden van zijn vriendenteam behoren allemaal tot de zomer. Eens, op een goed moment in hun levens hebben zij zich succesievelijk aan de zomer uitgeleverd. Spontaan en onvoorwaardelijk. In de lente, als voorportaal van het hemelse seizoen, begint het opbloeien totdat zij in de zomer tot volle ontplooiing zijn gekomen. Noem hen zomerwezens. Dat is de naam die zij verdienen. Zij gedijen als stralende, jonge, warme zomerwezens – en in die zin en derhalve bezitten zij een goddelijke status. En de sfeer drijft dermate in harmonie dat Bertil een gedicht ten beste geeft, want het staat buiten kijf dat Bertil zich, behalve als schalk en droever, wijzer adolescent, ook als dichter betitelen mag.

‘Het duister wendt verschrikt
zijn gezicht naar boven.
De zon keert weder van zijn dag.
Ik sla mijn benen om de zomer.’

Hij heft zijn glas bier op. Ter plekke doopt hij het gedicht met plechtigheid tot ‘Paring’. Soms, als de tijden er rijp voor zijn, declameert hij ‘De stille trekker’ of ‘De groeiende behoefte’ integraal – maar niet nu.

En de vrienden ledigen het ene glas na het andere, want wat de donder geeft het. En ook de gedachten verheffen zich van de aarde en ontsnappen naar verre witte vlekken in het universum. Op een gegeven moment komt het Bertil voor dat het nu eindelijk binnen zijn bereik ligt om de fundamentele waarheid van het menselijke bestaan te doorgronden. Maar hij bedenkt zich: die waarheid zou hem ongetwijfeld tot in het diepst van zijn wezen teleurstellen en daarom verlaat hij het smalle pad dat naar de slotsom van de rede-nering leidt. In plaats daarvan roept hij in een vlaag van univ-ersumsomhelzing uit: ‘het enige wat ik wil is alles’. En onmiddellijk daarop declameert hij nog een gedicht. Een ode aan de drank.

‘Ik was een heel erg slimme vos die toch heel minzaam was.
God was een dodo die mij links liet liggen.
En ’s avonds aan de drank zwom iedereen in meren van ge-
luk.’

Hij heft zijn glas bier op. Ter plekke doopt hij het gedicht met plechtigheid tot ‘Paradijs’.

En dan zien zij buiten Danijel Droste lopen. Hij sjouwt boodschappentassen. Die ogen zwaar. ‘Hij heeft ingeslagen voor het meest briljante jaargetijde,’ kwekt De President. Danijel Droste behoort tot de winterwezens. Hij treft momenteel ongetwijfeld voorbereidingen voor zijn zomerslaap. Danijel Droste is bovendien van de dreiging.

Intussen vliegt de tijd voorbij als een hectische heks op een ontke-
tende bezem. De schemer heeft het zonlicht verdreven waarin de
stofdeeltjes vrijelijk dansten als kolibries tussen de sterren in de
kosmos. De achtergrond waartegen de bladeren van de bomen de
voorground vormen, is grijs geworden. De leden van Bertils vrien-
denteam zijn allemaal en stuk voor stuk zo aangeschoten, dat de
krukken vervaarlijk wankelen onder de goddelijke achterstevanen,
maar wat de donder geeft het. Aanstonds breekt het moment aan
om weer te vertrekken. De terugkeer naar het leven van alledag,

desnoods van macrameeën. En dan, uitgerekend op het moment dat de uittreding uit de mystieke staat aanstaande is, krijgt Bertil een ingeving, een gewaarwording die onmiskenbaar tegen het mystieke aanschurkt. Ha, denkt hij, morgen komt er weer een nieuwe dag – o, ik ben zo dronken, maar morgen volgt er opnieuw een dag die ik weer vol kan duwen met allerhande dingen. En het is die ingeving, die mystieke belevenis die Bertil doet inzien, dat het leven mooi is, dat het leven het waard is om geleefd te worden en dat met een beetje goede wil het alle dagen feest is.

Met een kanonnenzatte toeter en onzekere tred wankelt Bertil naar huis. Het is nu koud buiten. De lente heeft er moeite mee om de winter te verjagen. Maar Bertil voelt niets en evenmin merkt hij dat Danijel Droste hem volgt. Hij die van de dreiging is. En als Bertil wonder boven wonder ongeschonden thuis gearriveerd is, maakt de verregaande dronkenschap hem eveneens immuun voor de vuile blikken van zijn ouders. Blikken die niet bepaald schoner worden als hij op zijn bed neervalt en hij vervolgens verschrikkelijk moet kotsen. Zijn ouders komen naar boven gestoven en staan te lamenteren en te zeuren, terwijl Bertil zijn lichaam binnenste-buiten keert. De volgende ochtend ontwaakt Bertil met een kop die elk moment lijkt te kunnen exploderen terwijl zijn buik juist voortdurend het tegenovergestelde lijkt te willen doen. De hersens de maag, de maag de hersens. Hij voelt zich zo slecht dat hij het als een wonder beschouwt dat hij überhaupt wakker is geworden. Hij is onmiskenbaar het slachtoffer van een kater, niet zomaar een kater, maar de meest weelderige en expliciete en moorddadige kater van zijn hele, overigens nog maar korte leven. En hem overmannen depressieve gevoelens en twijfels aan nut, noodzaak en echtheid van zijn existentie zoals zo vaak geschiedt in moderne, pessimistische vertelsels, ongeacht of die nu kort zijn, of romans. De kater veroorzaakt fundamentele existentiële problemen. Wat doe ik hier? Wat moet ik hier als het zo gaat? En waarom doe ik mezelf dit aan? Wat is de reden dat ik mezelf een kop vol mergel zuip? Waarom mergel ik mezelf zo uit? Waarom

trek ik mij niet terug in een kluis in een mergelgrot? Bertil voelt pijn aan de wortels die hij als mens gekregen heeft. En als hij dan in de spiegel kijkt, ziet hij tot zijn grote schrik dat zijn prachtige gezicht volledig asymmetrisch is geworden, zoals dit verhaal de asymmetrie met letters en zinnen belichaamt - kan taal iets belichamen? En dat terwijl hij zichzelf altijd als zo'n toonbeeld van mannelijke schoonheid beschouwde. Zo'n fraaie knaap. *Li bai valet*. Laat in de middag hijst Bertil zich toch maar in zijn kleren en belandt hij opnieuw in het romantische café De Eenhoorn dat niet in de haven ligt noch op de hoek, zoals meestal, maar aan een van water gevrijwaard dorpsplein rechts van het hoekhuis midden in de huizenrij. Wat de donder geeft het, zeggen de leden van het vriendenteam van Bertil Ballet. En de levenslust gutst geblauwd door hun aderen. 'Ga toch macrameeën,' roept Ojo van Eden. En in de loop van dat gelag neemt Bertil zich, zijn eigen poëtische voortbrengselen ten spijt, heilig voor nooit ofte nimmer te verliteraturen en op termijn naar een Grieks eiland in de Egeïsche zee te verhuizen. Wonen in een paleis met uitzicht op het azuur, daar waar die luie donder zich wat actiever gedraagt.

De dag daarna, terwijl de zon op zijn zij ligt te slapen en lichtjes snurkt, gaat Bertil opnieuw onder een heftige kater gebukt terwijl de depressie hem andermaal naar de schraal gekotste strot grijpt en zijn ouders ostentatief de wanhoop prediken. Die dag valt het kabinet niet. En Frankrijk evenmin.

Joep woonde al een tijdje in Amsterdam, maar kwam eigenlijk uit Haarlem. Daar was hij 23 jaar geleden middels een keizersnede geboren. In de buik zat hij verkeerd om, en hij was ook nog eens veel te zwaar. Daar was hij trots op, hij wist niet waarom. Hij liep altijd rond met het gevoel dat hem een grootse toekomst te wachten stond.

Het probleem was dat die grootse toekomst relatief lang op zich liet wachten. Hij was al 23, hij was bijna klaar met studeren, het moest er nu toch echt van komen.

Op een ochtend werd hij wakker en bekeek zijn kleine studentenkamertje eens goed. Plotseling voelde het alsof de muren op hem afkwamen.

Hij roosterde twee boterhammen, deed er hagelslag op en at ze achter zijn bureau op.

Toen hij zijn geroosterde boterhammen met hagelslag op had zei hij tegen zichzelf: ‘Dit kan zo niet langer. Het is onmenselijk om in zo’n klein kamertje te wonen.’ Hij zei het hardop, het was eruit. Hij kon er niet meer omheen.

Hij maakte een wandelingetje om in de buitenlucht over een oplossing na te denken. ‘Ik weet het al,’ zei hij na een paar rondjes door de straat, wederom hardop, ‘Ik bel mijn zus op. Misschien mag ik in haar huis in Haarlem wonen, zij heeft nu al een tijdje een vriend, bovendien wordt ze al oud. Ze moet aan kinderen gaan denken, het wordt tijd dat ze doorschuift.’

Hij belde zijn zus. Die wist niet helemaal zeker of dat doorschuiven wel een goed plan was. ‘Het heeft zijn voordelen,’ zei ze, en na een korte pauze: ‘maar ook zijn nadelen.’ ‘Luister zus,’ zei Joep, ‘Tijdens het mediteren heb ik contact gelegd met de wereld. Moeder aarde heeft me verteld dat we moeten doorschuiven. Ze wil dat ik in een groter huis ga wonen, als ik dat

doe, gaan er namelijk grootse dingen gebeuren. Dat is onvermijdelijk. We kunnen niet om de wil van moeder aarde heen.’

Eigenlijk mediteerde Joep helemaal niet, hij had het hele verhaal uit zijn duim gezogen. Desondanks geloofde zijn zus hem, want ’s middags sms’te ze Joep: ‘nou goed dan, we doen het.’

De verhuizing was een fluitje van een cent. De vriend van de zus van Joep en oom Lex hielpen. Ze hadden een busje gehuurd van een man uit Polen.

De dag na de verhuizing ging Joep aan zijn nieuwe bureau zitten. ‘Nou goed dan,’ zei hij, ‘Wat gaan we nu doen?’

Hij bleef maar hardop praten, ook als er niemand in de buurt was.

Hij moest er een tijdje over nadenken, maar na twee dagen wist hij zeker dat het tijd was om de wereldliteratuur nader te bestuderen. Hij begon met alle Russische grootmeesters, daarna ook Kafka en uiteindelijk zelfs de Nederlandse literatuur. Zo las hij bijvoorbeeld alles

van Arnon Grunberg. Soms moest hij hardop lachen.

‘Wie had ooit gedacht dat de wereldliteratuur je hardop aan het lachen kan maken,’ zei hij.

Nu woonde hij in een groot huis in Haarlem en had hij de wereldliteratuur nader bestudeerd. Ook was hij er na een paar weken achter gekomen dat zijn zus een kat had achtergelaten. ‘Misschien moet ik het een tijdje in het buitenland zoeken,’ zei Joep. Hij belde zijn zus en vroeg haar of zij een tijdje op de kat wilde passen, het was immers haar huisdier, ze hadden niks afgesproken over een overdracht. Zijn zus sribbelde even tegen maar ging uiteindelijk akkoord.

Joep boekte een ticket naar Londen, hij wist niet precies hoe lang hij daar wilde blijven. Hij had niet veel geld dus het was zaak daar eerst maar eens vrienden te maken.

De eerste nacht sliep hij nog in een hostel, hij deelde een kamer met vier jongens uit Australië die dachten dat Nederland de

hoofdstad van Amsterdam was. Daarna dachten ze ook nog even dat Nederland in Denemarken lag. 's Avonds at hij in een pub waar een niet onaantrekkelijk barmeisje hem bediende.

De volgende avond had hij zijn tas gepakt en was hij uit het hostel vertrokken. Hij ging drinken in de pub met het niet onaantrekkelijke barmeisje. Hij zat aan de bar en bestelde heel wat pinten. Na een tijdje raakte hij in gesprek met het barmeisje. Ze schatte in dat hij uit Scandinavië kwam.

‘Wat is dat toch, waarom denkt iedereen dat ik uit Scandinavië of zo kom?’ vroeg hij op de wc aan zichzelf.

Om twaalf uur was het barmeisje klaar met werken, ze vroeg of Joep nog even mee uit ging. Dat wilde hij wel. Eerst gingen ze naar een pub die tot laat open was, nog later dan in Engeland de bedoeling was. Daar ontmoette hij Ash, een nogal dikke man. Ash had in zijn jonge jaren voor West Ham United gevoetbald, maar zoals wel meer Engelsen had hij uiteindelijk alles verpest.

‘Je gelooft het misschien niet, maar toch is het zo,’ zei Ash de hele tijd.

Het leek er met het barmeisje niet in te zitten, dus besteedde Joep al zijn aandacht maar aan Ash. Het was erg gezellig, ze gingen naar een nachtclub met een junglethema. Na afloop mocht Joep bij Ash logeren en de volgende dag gingen ze weer met zijn allen uit. Zo ging het een tijdje door.

Binnen niet al te lange tijd waren Joep en Ash beste vrienden. Ze woonden praktisch samen. Ze keken zo'n beetje elke voetbalwedstrijd die er op de wereld gespeeld werd. Ash had alle kanalen in huis. Ze keken zelfs naar de Koreaanse competitie, Ash wist er alles van, hij kende elke speler.

‘Jezus,’ zei Joep toen hij zich realiseerde dat hij al maandenlang niets meer aan zijn studie had gedaan. ‘Ik weet niet eens meer waar ik thuis ook alweer mee bezig was. Het wordt tijd dat ik weer terug ga.’

Toen ging hij terug naar Nederland. Ash bracht hem naar het vliegveld.

‘Ik studeer gewoon, maar wat denk je dat ik deed? Ging ik de wereldliteratuur nader bestuderen. Dat geloof je toch niet?’ legde hij Ash in de auto uit.

Thuis meldde hij zich aan bij de sportschool. Op die manier kon hij zijn intellectuele capaciteiten kwijt op de universiteit, de rest tijdens het gewichtheffen. Hij trainde bijna elke dag. Hij at ook heel veel kipfilet. Na een paar maanden had hij al een goddelijk lichaam.

‘Ik ga maar even naar Zagreb,’ zei hij. ‘Mijn nieuwe lichaam showen.’

Het hostel in Zagreb was spotgoedkoop, maar hij moest wel een kamer delen met kakkerlakken. ’s Avonds op straat sprak hij allemaal mensen aan, maar de meeste verstonden geen Engels. Een jongeman kon nog net vragen waar Joep vandaan kwam.

‘Nederland,’ zei Joep.

‘Rot op,’ zei de man.

‘Nee echt.’

‘Ga weg. Ik kom ook uit Nederland.’

Wat bleek: de man was in Zandvoort geboren, maar op jonge leeftijd was hij met zijn Kroatische ouders terug naar Zagreb gegaan. Hij heette Johan.

Samen met Johan ging Joep naar een nachtclub. Ze dronken veel sterke drank, het was allemaal toch niet duur.

Op het hokje van de DJ dansten twee stomdronken meisjes die af en toe met elkaar zoenden. Joep ging eronder staan, een paar keer zakten de meisjes met hun achterwerk, ze gingen zo goed en zo kwaad als het ging op Joeps hoofd zitten. Ze hadden rokjes aan, er vond een soort van orale seks plaats.

Terug in Haarlem zat Joep goed in zijn vel. Hij was nu goed belezen, sportief, en bovendien was hij al in een hoop steden geweest: Amsterdam, Haarlem, Londen, Zagreb. Hij besloot er een boek over te schrijven. Hij werkte snel en verzoonde er ook veel bij. Tijdens het schrijven belde zijn zus nog op.

‘Moet je luisteren,’ zei ze, ‘ik heb wekenlang die kat van jou verzorgd, je mag wel wat terug doen. Je moet me helpen. Ik ga een eigen bedrijfje beginnen, ik ga biologisch voedsel verkopen.’
‘Wekenlang die kat van mij verzorgd? Mens, waar heb je het over. Het is jouw huisdier, van een overdracht is nooit sprake geweest,’ zei Joep, en hij hing op.

‘Sjongejonge,’ zei hij tegen zichzelf. ‘Dit kan ik er nu allemaal niet bij hebben.’

De twijfel sloeg in. ‘Er is nog meer wereldliteratuur om nader te bestuderen. Ik moet niet denken dat het bij Kafka ophoudt,’ zei Joep.

Hij ging aan de slag en las van alles uit Amerika, de Franse realisten en een boek van de Engelse schrijver Patrick Hamilton. Alleen dat boek kon hem bekoren, de rest viel nogal tegen.
‘Dan maar weer zelf schrijven,’ zei Joep.

Dingen hardop tegen zichzelf zeggen werkte verslavend.

Uiteindelijk werd het een novelle. In zijn kleine kamertje in Amsterdam was dat hem nooit gelukt, een novelle schrijven. Nu had hij het maar mooi geflikt. Joep zag de toekomst rooskleurig in. Hij kon een beroemd schrijver worden. Hij was goed te marketen omdat hij zo’n goddelijk lichaam had.

Hij stuurde zijn novelle naar elke uitgever die hij op internet kon vinden. Uiteindelijk waren dat er niet zo heel veel, want sommige uitgevers hadden op hun website helemaal geen adres waar men een manuscript naar toe kan sturen gezet. Maar ja, die hadden sowieso geen verstand van marketen.

Twee maanden lang hoorde hij niets, Joep wist niet wat hij met al zijn tijd moest doen. Hij stuurde een brief naar Ash en kreeg er ook eentje terug.

‘Waar ben je mee bezig?’ schreef Ash. ‘Tegen mij zei je nog: ik moet meer tijd aan mijn studie besteden. Je had je tijd vergooid met het nader bestuderen van de wereldliteratuur. En wat doe je vervolgens? Zelf een boek schrijven. Ga nou studeren, vriend.’

Doe wat anderen graag willen maar niet kunnen. Groetjes, Ash.’

‘Godverdomme,’ zei Joep. ‘Ash heeft helemaal gelijk. Ik heb twee keer achter elkaar dezelfde fout gemaakt.’

Hij roosterde een paar boterhammen. ‘Nou ja,’ zei hij toen. ‘Je kan niet alles hebben.’

Hij ging de stad in, liep wat rond en kwam uiteindelijk thuis met de nieuwste, meest geavanceerde spelcomputer. Hij had een impulsaankoop gedaan, maar geen verkeerde. Allerm minst. De spelcomputer was erg verslavend, vooral een zeker racespel dat hij er maar bij gekocht had.

Joep zat serieus te overwegen zelf autocoureur te worden toen zijn telefoon ging. Het was ene Paul, een literair agent. Paul zei dat Joep maar eens langs moest komen in Amsterdam.

‘Komt goed uit dat uw kantoor in Amsterdam zit,’ zei Joep. ‘Ik woon in Haarlem, dat is vlakbij. Bovendien ken ik de weg in Amsterdam, ik heb er jarenlang gewoond.’

Desondanks haalde Joep toen hij op weg naar het kantoor van Paul was de Keizers- en de Herengracht door elkaar.

‘Ze lijken ook enorm op elkaar,’ zei Joep. ‘Als je een mooi herenhuis wilt kopen, welke gracht moet je dan kiezen? De Herengracht heeft een mooie kerk, maar de Prinsengracht heeft de ambtswoning van de burgemeester.’

Wat er nou gebeurd was: Joep dacht dat het andersom was, dat de Prinsengracht de mooie kerk had en de Herengracht de ambtswoning.

Zo kwam het dat Joep te laat aankwam bij Paul, maar het was geen probleem.

‘Aan de telefoon was ik wel heel casual,’ zei Paul, ‘maar in feite ben ik dolenthousiast. Je hebt een meesterwerkje geschreven.’

Joep was blij om dat te horen. Paul stond op en begon te ijsberen.

‘Ik zie het al helemaal voor me,’ zei hij. ‘Jij gaat een grootse carrière tegemoet.’

Toen liep hij naar Joep en begon in zijn rechterwang te knijpen.

‘Je bent een pareltje, jongen. Je bent goed te marketen, je hebt een goddelijk lichaam.’

‘Dat dacht ik nou ook,’ zei Joep. ‘Ik ben er blij mee.’

‘Zullen we even gaan lunchen om het te vieren?’ vroeg Paul.

Ze gingen lunchen in een restaurant aan het Spui. Joep moest het Spui goed leren kennen, zo maakte Paul meermaals duidelijk. Hij zei het fluisterend, alsof alles ervanaf hing.

Joep bestelde een uitsmijter met spek en kaas, maar zonder tomaat. Dat zei hij er expliciet bij: ‘maar zonder tomaat.’

Toch kreeg hij een uitsmijter met tomaat geserveerd. Joep ergerde zich groen en geel, hij riep de serveerster bij zich.

‘Ik mag nu best een beetje uit de hoogte gaan doen,’ zei hij tegen zichzelf en op een bepaalde manier ook tegen Paul.

De serveerster bood hem als compromis een gratis kopje koffie als toetje aan, Joep ging akkoord.

‘Moet je luisteren,’ zei Paul. ‘Die novelle gaat een bestseller worden, dat staat vast. Je moet nu gaan nadenken over wat je hierna wilt gaan schrijven. Ik zeg: schrijf een roman. De novelle is voor jou een gepasseerd station.’

Joep moest even nadenken. Hij had al over zijn reizen geschreven, waar moest hij nu nog een roman over schrijven?

‘Weet je wat het is,’ zei hij uiteindelijk, ‘Ik moet eerst even wat reizen. Zonder reizen geen inspiratie. Zo werkt dat voor mij.’

‘Nou goed,’ zei Paul. ‘Drink je koffie op. Ga morgen op reis.’

‘Waar zal ik dan heen gaan?’ vroeg Joep terwijl hij zijn koffie opslurpte. De koffie was nog veel te heet, hij brandde zijn tong.

‘Wat dacht je van,’ zei Paul, en na even zijn wenkbrauwen gefronst te hebben: ‘Ik zeg maar wat: Slovenië?’

‘Mij best,’ zei Joep.

De volgende dag vloog Joep naar Ljubljana. ‘Ik zal mijn spaargeld maar aanboren,’ zei hij in het vliegtuig. ‘Als die novelle inderdaad een bestseller wordt, dan heb ik dat toch niet meer nodig.’

‘Ik geef je groot gelijk,’ zei de stewardess, ‘wil je koffie, thee, of

een frisje?’

‘Doe maar een frisje,’ zei Joep, ‘straks brand ik weer mijn tong.’

In Ljubljana liep hij wat rond, het was er nogal saai. Op een gegeven moment vond hij een Engelse pub, maar binnen zat niemand. Joep dronk eenzaam zijn pint op terwijl hij naar een poster van Manchester United keek. Hij moest denken aan Ash en het niet onaantrekkelijke barmeisje.

Terug in het hotel bleek dat je er niet mocht roken.

‘Nou zal ie helemaal mooi worden,’ zei Joep. ‘Ik dacht dat je in Oost-Europa overal mocht roken.’

Zonder dat hij door had gehad was Joep begonnen met roken. Plotseling kon hij gewoon niet meer zonder sigaretten. Hij wilde de hele tijd roken, overal waar hij kwam.

Daar kwam nog eens bij dat het personeel van het hotel enorm vriendelijk was. Ze deden heel erg hun best, het was een beetje overdreven.

‘Ik heb het wel door,’ zei Joep. ‘Die Slovenen doen hun stinkende best om bij het Westen te horen. Ze zijn dol op de EU en hebben het gehad met Rusland.’

Hij ijsbeerde door de lobby van het hotel en zei toen: ‘Dan maar naar Zwitserland, die zijn nog lekker onafhankelijk.’

Hij ging met de trein. Over de grens mocht er in de wagon gerookt worden. Joep werd overvallen door blijdschap, zo gelukkig had hij zich nog nooit gevoeld.

‘Dat belooft wat,’ riep hij uit.

Helaas viel Zwitserland toch enorm tegen. Je mocht er wel overal roken, maar alles was ontzettend duur. Een maaltijd bij McDonalds kostte Joep al een enorme hap uit zijn spaargeld.

‘Weet je, hier houd ik eigenlijk helemaal niet van. Dit zijn louche praktijken. Ik moet weer ergens anders heen.’

Eerst kocht hij nog een Toblerone reep. In de winkel werd hij gebeld door Paul.

‘Je moet onmiddellijk terugkomen,’ zei Paul. ‘Het ziet er naar uit

dat je novelle een bestseller aan het worden is. Je moet interviews geven, et cetera.’

‘Komt goed uit,’ antwoordde Joep. ‘Ik vind Zwitserland toch niet zo leuk.’

De volgende dag vloog hij terug naar Nederland. Hij ging direct naar het kantoor van Paul. Dit keer wist hij het wel in één keer te vinden.

‘We gaan aan de slag,’ zei Paul. ‘Een media-offensief. Vergelijkbaar met het Ardennenoffensief, maar dan met minder narigheden, alsjeblieft.’

‘Maak je geen zorgen,’ zei Joep, ‘van oorlogen ben ik niet gediend.’

Eerst werd Joep geïnterviewd door een studentenblad. De interviewer heette Thomas.

‘Wanneer ben je begonnen met schrijven?’ vroeg Thomas.

‘Een paar maanden geleden,’ zei Joep. Hij moest denken aan het schrijfproces en aan de kat die eigenlijk nog van zijn zus was.

‘En was het makkelijk om de novelle gepubliceerd te krijgen?’ vroeg Thomas toen.

‘Nou nee, gemakkelijk was het niet,’ antwoordde Joep. ‘Ik had het opgestuurd en toen moest ik heel lang wachten.’

Hij herinnerde zich de spelcomputer en de racespellen. Plotseiling be kroop hem de behoefte een nieuw snelheidsrecord neer te zetten.

‘Wat denk jij,’ wilde Thomas weten, ‘ben je van nature een schrijver, of kan je het leren?’

‘Sorry Thomas,’ zei Joep, ‘Ik ga naar huis. Ik kan er niets aan doen. Het spijt me ontzettend. Trouwens: ik denk dat je het wel kan leren, maar wie zal het zeggen. Nou, tot ziens.’

Joep stond op en ging richting huis. Hij moest en zou een nieuw snelheidsrecord neerzetten met het racespel.

Thuis speelde hij de hele nacht door. Om ongeveer vijf uur in de ochtend, de zon kwam al op, was het hem eindelijk gelukt.

‘Yes,’ riep Joep uit. Hij balde zijn vuisten en rende een rondje door de woonkamer.

‘Even ontbijten,’ en hij roosterde maar weer wat boterhammen.

Omdat hij de hele nacht het racespel gespeeld had, bleef hij de volgende dag tot zes uur ’s avonds in zijn bed liggen. Toen werd hij wakker gebeld. Het was Paul.

‘Waar hang je uit?’ vroeg Paul. ‘De mensen willen je op tv zien. Je moet vanavond naar een talkshow.’

‘Maar ik ben zo moe,’ stelde Joep vast, hij had het niet eens tegen Paul.

‘Maakt niet uit,’ zei Paul. ‘Je hebt een bestseller geschreven, daar komen bepaalde verantwoordelijkheden bij kijken. Je moet niet denken dat je zomaar een bestseller kan schrijven en vervolgens helemaal niets meer hoeft te doen.’

‘Okay Paul,’ zei Joep, ‘je hebt gelijk. Vertel me maar waar ik heen moet.’

‘Je moet naar het Westerpark in Amsterdam. Daar wordt de talkshow opgenomen. Heb je al een chauffeur?’

‘Nee,’ zei Joep. ‘Heb ik een chauffeur nodig? Even denken.’ Het was stil. Toen zei Joep: ‘nee, ik heb geen chauffeur nodig. Het Westerpark is vlakbij station Sloterdijk, station Sloterdijk is vlakbij station Haarlem. Twee plus twee is vier, Dostojevski had het mis.’

Voor de zekerheid rekende hij het nog even na met de calculatorfunctie van zijn telefoon.

In de studio in het Westerpark moest hij heel lang wachten in de kleedkamer. Hij at een Nuts-reep en ging een paar keer naar de wc. Omdat hij zo moe was viel hij ook nog eventjes in slaap.

‘Daar moet ik straks op letten,’ zei Joep, ‘dat ik straks niet tijdens de uitzending in slaap val.’

De talkshow ging lekker. De ene presentator vroeg de hele tijd van alles over de novelle, de andere maakte veel grapjes. Er was ook een vrouw aanwezig, een actrice. Ze moest vaak lachen om wat Joep zei.

‘In de novelle komt ook een personage voor dat een beetje naar doet tegen zijn zus. Komt dit voort uit je eigen ervaring?’ vroeg de ene presentator op een gegeven moment.

Joep moest er even over nadenken. Uiteindelijk zei Joep: ‘Eigen ervaring, eigen ervaring. Wat is eigen ervaring? Is wat je verzint ook niet gewoon je eigen ervaring?’ Maar hij meende het niet. Hij was betrap, hij had zijn zus in het echt ook een beetje naar behandeld.

Even speelde Joep met de gedachte om gewoon weg te lopen, zoals hij tijdens het interview met Thomas van het studentenbladje had gedaan. Hij wilde naar zijn zus, zijn excuses aanbieden. Maar dat kon niet, want hij was live op tv. Hij moest aan zijn reputatie denken.

‘Je hebt een mooi lichaam, zie ik,’ zei de actrice.

Joep schrok op, hij was bijna in slaap gevallen.

Na afloop moest hij nog even blijven plakken om bier te drinken en bitterballen te eten met de presentatoren en de actrice. Het was best gezellig, maar Joep dacht het meest aan zijn bed, en ook aan zijn zus. Hij had haar onrecht aangedaan.

Toen Joep eindelijk weg mocht, kwam hij erachter dat hij lopend naar station Sloterdijk moest. De laatste tram was al geweest. Dat was niet zo erg als het misschien lijkt, station Sloterdijk was vlakbij.

Maar bij station Sloterdijk aangekomen bleek dat de laatste trein naar Haarlem k al geweest was. Joep moest tot zes uur ’s ochtends wachten op de volgende.

‘Twee plus twee is dus toch vijf,’ zei Joep. ‘Ik had Dostojevski niet mogen wantrouwen.’

‘Nou ja, dat krijg je ervan,’ zei hij na een tijdje op een bankje gezeten te hebben, en toen: ‘Ik heb honger.’ Hij begon in een willekeurige directie te lopen, hopen een broodrooster te vinden. ‘Waar ben ik mee bezig,’ zei hij toen. ‘Op stations zijn natuurlijk geen broodroosters.’

De vermoeidheid had hem te pakken gekregen en hield hem

in een dodelijke wurggreep vast.

Hij wachtte en wachtte tot de eerste trein naar Haarlem. Toen kwam hij eindelijk thuis. De zon was al op. Hij ging meteen naar bed.

‘Vanavond zal ik mijn zus opzoeken en het onrecht, nou ja, weer recht zetten,’ zei hij tijdens het tandenpoetsen.

Om zeven uur ’s avonds werd hij wakker gebeld door Paul.

‘Je eerste lading royalty’s staat als het goed is op je bankrekening,’ zei hij.

‘Bedankt Paul,’ zei Joep, en nadat hij al had opgehangen: ‘Het komt op het goede moment. Ik ga het aan mijn zus geven.’

Hij ging pinnen en toen naar het huis van zijn zus. Hij belde aan. In eerste instantie deed niemand open. Hij keek door het raamkozijn. Zijn zus zat aan tafel, ze was iets aan het eten. Toen ze eindelijk doorhad dat er aangebeld was, legde ze haar bestek neer. Ze stond op en liep naar de voordeur.

‘Sorry hoor,’ zei ze smakkend, ‘ik was nog even flensjes aan het eten.’

‘Ik begrijp het,’ zei Joep.

‘Je moet toch wat op de dinsdagavond,’ zei de zus van Joep terwijl ze haar mond afveegde met haar mouw.

‘Maak je niet druk,’ zei Joep.

Ze dronken thee.

‘Luister,’ zei Joep, ‘over die kat. Ik was er een beetje vervelend over. Ik ben wel blij met dat beest.’

‘Ja,’ zei zijn zus. ‘Het was als cadeautje bedoeld hoor. Helemaal niet naar.’

‘Dat weet ik ook wel,’ zei Joep. ‘Ik vatte het verkeerd op omdat er geen sprake was geweest van een overdracht.’

Zijn zus haalde haar hand door haar haren. ‘Zo had ik er nog niet over nagedacht,’ zei ze toen.

‘We hebben allebei een beetje gelijk,’ zei Joep, ‘maar om het goed te maken: hier een paar duizend euro.’

Joep gooide een paar duizend euro op tafel.

‘Kan ik je toch nog een beetje helpen met je bedrijfje,’ zei hij erbij.

‘Dat vind ik nou aardig,’ zei zijn zus.

‘Het zit wel goed. Nou, de thee was lekker, ik moet weer gaan!’

Joep ging naar huis en speelde de het racespel. Hij speelde non-stop. Na een week was het hem gelukt om weer een nieuw record te vestigen. Toen belde Paul.

‘Schiet het al een beetje op met je roman?’ wilde hij weten.

‘Welke roman?’ stelde Joep als wedervraag.

‘Welke roman?’ vroeg Paul weer op zijn beurt, ‘Moet je hem horen. Welke roman? Welke roman denk je, oen?’

Plots herinnerde hij het zich. ‘Maar natuurlijk,’ zei Joep. ‘Ja, nee, natuurlijk. De roman. Ik was het vergeten.’

‘Schiet een beetje op,’ zei Paul. ‘De kopers wachten niet graag.’

‘Ja, ja, natuurlijk. Ik ga gelijk aan de slag.’

Joep schreef zich een ongeluk. Wekenlang zat hij alleen maar te typen. Hij werd maar door één ding gestoord: een brief die hij op de deurmat vond. De brief kwam van de universiteit, van zijn studieadviseur.

‘Ik wist niet dat ik een studieadviseur had,’ zei Joep. ‘Maar aardig dat die mevrouw me een briefje stuurt. Eens lezen.’

In de brief stond dat hij al maanden niet bij werkcolleges aanwezig was geweest en bovendien niet deel had genomen aan de tentamens.

‘Op deze manier heeft het eigenlijk geen zin, je kan je het beste uitschrijven,’ schreef de studieadviseur.

‘Nou, ja!’ riep Joep. ‘Was ik het gewoon alweer vergeten! Dat geloof je toch niet? Ik was vergeten dat ik studeerde, werd eraan herinnerd, en ik vergeet het gewoon weer! Echt ongelooflijk.’

Hij deed een paar push-ups.

‘Maar goed,’ zei hij toen. ‘Als ik het er gewoon niet over heb, dan is het net alsof het niet is gebeurd.’

Daarna ging hij verder met schrijven. Zoals hij eerst zijn studie was vergeten, zo was hij nu zijn spelcomputer en het

racespel vergeten.

Na een tijdje was de roman af. Hij e-mailde het naar Paul, die moest maar kijken wat er verder mee moest gebeuren.

Hij ging naar buiten en begon te lopen. Hij wist niet waarheen, hij had gewoon ontzettende zin om te lopen.

‘Als mensen er naar vragen,’ zei Joep, ‘dan zeg ik gewoon dat ik mijn onzichtbare hondje aan het uit laten ben.’

Hij liep maar en liep maar. Op een gegeven moment kwam hij aan in Amsterdam-Osdorp.

‘Zo,’ zei Joep. ‘Ben ik helemaal van Haarlem naar Amsterdam gelopen. Niet normaal.’

Hij begon manieren te bedenken om terug in Haarlem te geraken. Terug lopen was geen optie. Station Sloterdijk was nog redelijk ver van hem verwijderd. Toen kreeg hij een idee: liften.

‘Dat ik daar niet aan gedacht had toen ik na die talkshow zo lang op de eerste trein moest wachten,’ zei Joep. ‘Stom van me.’

Het tegen zichzelf praten had nu werkelijk waar absurde vormen aangenomen.

Terug in Haarlem gooide hij zijn spelcomputer en het racespel in de prullenbak.

De volgende dag belde Paul, hij zei: ‘geweldig, geweldig. Geweldig romannetje heb je geschreven.’

‘Het was leuk om te doen,’ zei Joep. ‘Wordt het denk je een bestseller?’

‘Ik denk van wel,’ zei Paul, ‘Trouwens; weet je wat een synoniem is voor “de komende tijd?”’

‘Nou?’ vroeg Joep. Hij was wel benieuwd, hij wilde het graag weten.

‘Meer interviews,’ zei Paul.

Joep hing op en keek naar de muur. Een likje verf was misschien wel wenselijk.

Toen zei hij: ‘ik heb helemaal geen zin in nog meer interviews,’ en: ‘ik wil zo graag iets anders gaan doen. Maar wat?’

Reizen is nu wel een beetje afgekauwd.’

Hij liep naar de koelkast en pakte een blik bier. Hij moest er eens goed over nadenken. Maar hij kwam niet tot een oplossing.

De volgende dag ging hij vissen, in zijn eentje. Hij had nog een hengel liggen, eentje van vroeger. Vroeger was hij dol op vissen, toentertijd waren de vissen bang voor hem. Nu ving hij echter niets.

‘Op de novelle was ik nog wel trots,’ zei Joep, niet alleen tegen zichzelf maar ook tegen de vissen onderwater.

‘Maar die roman doet me eerlijk gezegd niets.’

Nadat een stadswacht hem om een visvergunning –die hij niet had- kwam vragen kwam hij op een idee.

‘Ik moet meer in de maatschappij gaan staan,’ zei hij. ‘Ik moet er middenin zijn.’

Zo geschiedde het: Joep schreef zich in bij een politieke partij. Hij werd meteen actief. Ook belde hij Paul.

Hij zei: ‘Paul, ik hoop niet dat je boos wordt, maar die interviews waar jij het over had, die doe ik niet.’

De politieke partij was dan nog klein, mensen die inzet toonden waardeerden ze wel. Haar populistische insteek werkte ook in Joeps voordeel. Op die manier steeg hij al snel in de rangen.

Hij ging mee op campagne; hij lichtte de mensen voor als geen ander. De leider was zeer onder de indruk. Na een tijdje werd hij nummer twee op de lijst.

‘Het woord “lijst”,’ zei Joep onder het genot van een wijntje tegen de leider, ‘lijkt een beetje op het woord “ranglijst.”

Hij keek naar het witte plafond en dacht aan het racespel. Hij voelde de verleiding om nog eens een nieuw record te zetten.

Dat was echter de laatste keer dat hij die verleiding voelde, daarna gebeurde het niet meer.

Terwijl Joep op een dag een stapel dossiers zat door te spitten belde Paul.

‘Het was geniaal van je om al die interviews af te slaan,’ zei hij,

‘op die manier heb je jezelf weten te mythologiseren. Puik werk.’
‘Zo had ik het niet bedoeld, maar goed,’ zei Joep, ‘het is mooi meegenomen.’

‘Meer dan dat,’ zei Paul op zeer opgewekte toon, ‘Meer dan dat, want daardoor is het een bestseller geworden.’

‘Nou fantastisch,’ zei Joep, ‘Ben ik nu financieel onafhankelijk?’
‘Jazeker,’ zei Paul. ‘En als je nou nog zo’n roman schrijft, dan word ik het ook.’

‘Daar begin ik niet aan hoor,’ zei Joep. Hij moest nog naar een conferentie om een lezing te geven over de voor- en nadelen van de huidige AOW-leeftijd.

Mede dankzij Joep werd de partij steeds populairder. Hij werkte er elke dag aan. Het was een beetje zijn levensdoel geworden.

‘Ik leef nu voor de democratie,’ zei Joep.

Het was bijna een wonder te noemen, maar op een dag kreeg Joep vrij. Hij kon doen wat hij wilde. Eerst at hij geroosterde boterhammen, toen ging hij in bad, en toen ging hij nadenken over wat hij met al zijn geld wilde doen.

‘Het moet echt iets buiten de normen zijn,’ zei hij, ‘bijna iets absurds.’

Hij leunde zijn kin op de palm van zijn linkerhand, elleboog op de knie.

‘Iets dat al mijn andere daden doet verbleken.’

Hij concentreerde zich.

‘Wat kan ik doen?’

Hij dacht nog wat meer. Toen zei hij: ‘Ik weet het al: een geslachtsoperatie.’

Hij ging gelijk met artsen bellen.

Tot zijn teleurstelling bleek echter dat hij eerst plaats moest nemen op een wachtlijst. De artsen adviseerde hem goed over zijn beslissing na te denken. Dat deed Joep dan ook. Niets kon hem echter van zijn nieuwe overtuiging brengen.

Hij vertelde het overigens aan niemand, hij wilde niet dat zijn

visie bevlekt zou worden. Hij werkte gewoon door, alsof er niets aan de hand was.

In die maanden klom de partij op tot de nummer één partij van Nederland.

Na een paar maanden was het eindelijk zo ver. Joep ging als man naar het ziekenhuis en kwam er als vrouw uit.

De leider schrok daar nogal van. Hij had het niet zien aankomen.

Nadat de media er reuk van hadden gekregen, was hij echter om. Het volk reageerde positief.

‘Ik vind het helemaal geweldig,’ zei een man op tv, ‘als die jongen dat wil doen, dan moet hij het doen.’

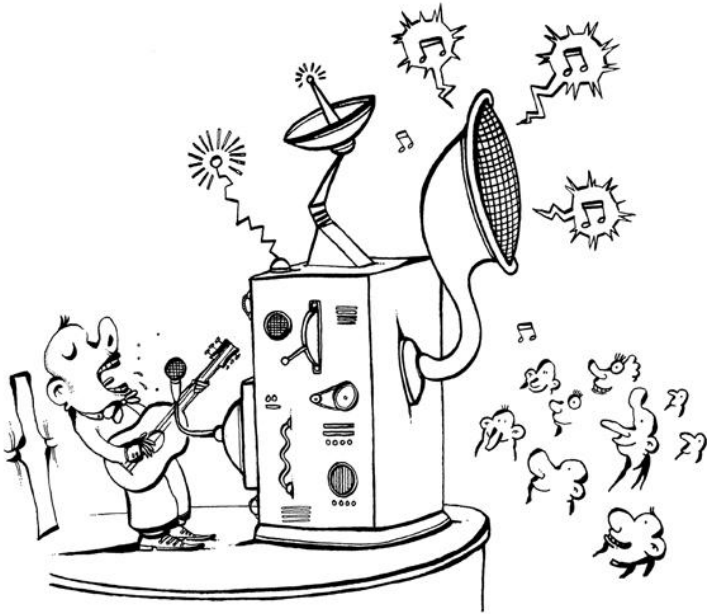
Een andere man zei: ‘Helemaal goed. Daar staan we immers voor: vrijheid. We leven toch zeker in een democratisch land!’

Vlak voor de verkiezingen werd de leider doodgeschoten tijdens het handjes schudden op een markt in Utrecht. Nu was Joep de nieuwe nummer één van de partij.

‘Dit had ik niet zien aankomen,’ zei Joep. Hij hoorde het toen hij een geroosterde boterham aan het eten was.

De verkiezingen kwamen, en mede dankzij de moord op de leider en de geslachtsoperatie van Joep werd de partij de grootste. Ze haalde een recordaantal zetels.

Zo kwam het dat Joep de eerste vrouwelijke minister-president van Nederland werd.

paling soundmachine voor muzikanten die niet uit Volendam komen

H.G.A. van Schaik Aan het toneel

Die avond nam mijn moeder me mee naar haar werk, het Hoftheater in de binnenstad. Het was de inlossing van een oude belofte. Ontelbare keren had ik, bij de binnenkomst van mijn oppasoma, mijn huilende hoofd in moeders schoot geworpen, smekend om mee te mogen naar het magische toneel. De ene avond klonken mijn smeekbedes oprechter dan andere avonden, ik acteerde met de helft van haar talent. Een aantal jaren daarvoor mocht ik weliswaar met oma mee naar een voorstelling, maar dat was slechts als publiek. Mama had die avond overigens een vrij kleine rol gespeeld; ze was pas na de pauze voor het eerst opgekomen en had nauwelijks tekst gehad. Ze had voornamelijk naakt in de hoek van het toneel gestaan, haar armen om het rillende lijf geslagen. Verbijstering had mijn schaamte die avond klein gehouden en ik kwam tot de bittere slotsom dat mijn moeder in het theater niet exclusief voor mij was, maar voor iedereen die een kaartje kocht. Zelfs het gezicht van mijn oma was die avond verkleurd terwijl ze doorgaans toch zo trots met mijn moeders vak liep te pochen. Haar dochter mocht dan door mijn vader gekleineerd en in de steek gelaten zijn, ze was mooi wel ‘aan het toneel’ geraakt. Er ging geen conversatie van mijn oma voorbij of ze besprak haar dochter met een zalvende bewondering alsof ze het over de majesteit had. Na de ‘naaktvoorstelling’ nam oma mij snel mee naar huis, het door haar beloofde ijsje werd pardoes overgeslagen. Zelfs het bezoek aan de garderobe was voor oma al een vernederende onderneming.

Maar vanavond was ik niet enkel toeschouwer, ik was het belangrijkste onderdeel van mijn moeders entourage! Alleen tijdens de voorstelling zou ik me in de loge moeten terugtrekken, daarbuiten was ik de hoofdgast in kleedkamer, coulisse en artiestenfoyer.

Mijn moeders arm lag om mijn schouder en ik drukte mijn wang hartstochtelijk in haar zoet riekende bontjas. We liepen over de

smalle brug en met een stil ontzag aanschouwde ik het raadselachtige Hoftheater dat als een wit paleis aan het lonkende water lag. Hoe vaak had ik niet ademloos vanaf de waterkant naar dit theater staan kijken? Dagelijks wanneer ik uit school naar huis liep, tuurde ik naar de kolossale gevel waar ontelbare maskers, treurend en glimlachend, als veroordeelde zielen in gevangen zaten. Of 's avonds, wanneer ik met oma de hond uitliet en de zilvermeeuwen krijsend door het oogverblindende spotlicht vlogen. Het waren momenten waarop ik een onoverbrugbare afstand voelde tussen mij en mijn gevierde moeder. Tijdens dat soort eenzame uren groeide mijn moeders sterrendom uit tot mythische proporties. Wanneer ik me van het water afkeerde en naar huis liep, lag haar groteske allure als een zoete last op mijn schouders.

'Vanavond mag ik bij jou blijven!' Ik drukte mijn lippen in mijn moeders flank en luisterde tevreden naar het tikken van haar haken op de beijzede straattegels.

Achter de zware deur van de artiesteningang was de hal uitgestorven en het licht gedempt. De loeiende verwarming joeg stof en schminkgruis in mijn gezicht. Ik keek op naar de acteursportretten aan de wand, daar hingen de verwrongen gezichten van Lear, Otello en Blanche DuBois hoog boven mij. Tussen al dat verstilde drama zocht ik, opnieuw, mijn moeder.

'Ah, Hannah! Kijk eens wie je hebt meegebracht!'

Voor ons stond een breedgeschouderde man met een neus van klei en een gezicht vol verkleurde groeven. Hij bukte zich krakend en stak mij zijn hand toe. 'De zoon van Hannah, wat een eer. Aange naam! Zit je vanavond in de zaal?'

Ik knikte en hoorde mijn moeder bevestigend antwoorden.

'Hij wil al zo lang een keer mee, ik kon het niet langer uitstellen. Maar een half uur voor aanvang stuur ik hem de zaal in hoor, dan is onze stek weer vrij voor rust en concentratie...'

'Mmm... Kijk eens, kereltje...' De man zijn groezelige hand grabbelde twee guldens uit zijn jaszak en hield deze onder mijn neus. 'Voor jou, voor in de pauze...'

Zwijgend staarde ik naar het kapitaal in zijn handen tot mijn moeder me een dwingend tikje op het achterhoofd gaf. ‘Dank u, meneer.’

De man boog nog dieper voorover, legde zijn knuist op een denkbeeldige bochel en sprak met een krakende stem: ‘Dit is een uniek moment jongen, Shylock is de naam. Normaal ben ik niet zo royaal, dat zul je vanavond wel gaan merken!’

Met een theatrale zwier draaide de koopman zich om en liep bij ons vandaan. Mijn moeder grinnikte en kneep in mijn oor. Samen liepen we verder naar het eind van de gang waar achter een beschadigde deur haar kleine kleedkamer lag. Eindelijk was ik in het hart van mijn moeders natuur en liet ik me betoveren door de talloze details die op me af kwamen. Gezeten achter de kaptafel zag ik hoe teder mijn moeder de schemerlamp aanknipte. Ze schopte haar naaldhakken uit en schopte ze onder een rode sofa. In de spiegelijst had ze, achter een plastic roos, een foto van mij gestoken. Ik keek naar mijn moeder die haar jurk over haar hoofd trok en een kort moment als een bloem blind in de kamer stond. Ik hield ervan wanneer ze zich bepoederde en haar lippen verfde. Haar blote bovenarm toonde mij weer het gebroken hart en de naam van mijn vader. Waarom had ze haar lijf verminkt voor een man die ons alleen had gelaten en voorgoed op zee rondzwierf? Iedere keer wanneer ik haar tatoeage aanschouwde, werd ik gestoken door een gruwelijke jaloezie. Ooit had ik naast haar in bed gelegen en met mijn vingertoppen zijn naam en het gebroken hart gestreeld. Mijn gezicht moet mijn boosheid hebben verraden, want ze blies kalmerend door mijn haar en fluisterde dat de liefde, of het gebrek hieraan, een groot mysterie was dat ik ooit zelf zou gaan ontdekken. Het moeten aanhoren van die vorm van kwetsbaarheid stemde mij treurig. Een treurigheid die ik vanavond eindelijk van mij af kon werpen door oog in oog te komen met haar dagelijkse glorie. Ik liet mij dan ook graag na een half uur naar de zaal sturen.

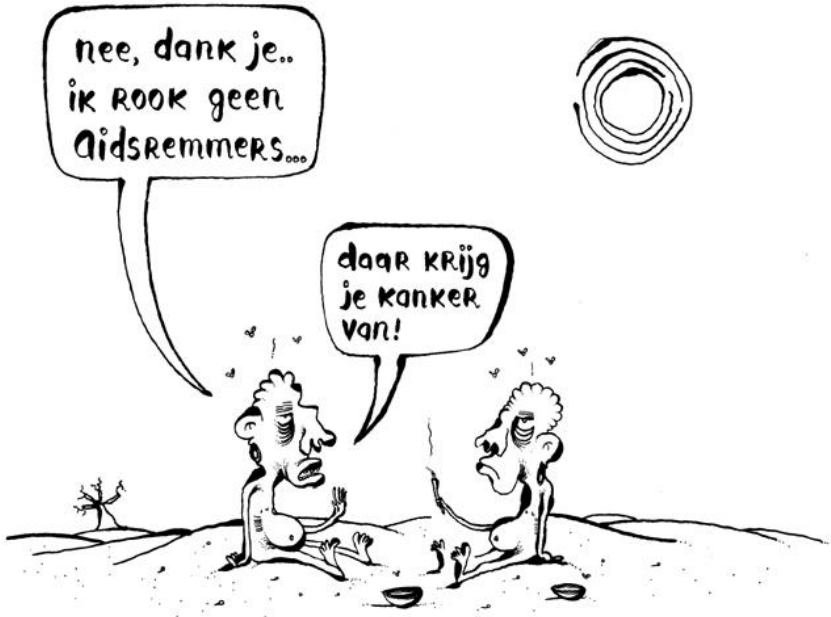
Het was de bedoeling dat ik tot de pauze niet meer bij mijn moe-

der achter het toneel kwam, zij en haar collega's gingen zich onderdompelen in, zoals ze dat noemde, 'een meditatieve voorbereiding'. Opgewonden luisterde ik naar de echo van mijn eigen voetstappen in het nu nog lege theater. De bezwerende stilte, die aan het vernietigende drama voorafging, hield mij in de ban. Deze brug naar de aanvangstijd hoorde bij het mysterie van het theater gelijk het doek voor het toneel en de touwen in de coulisse.

Over de rode stoelen zag ik een gekostumeerde zaalwacht de rijen controleren. Bij de trap naar de loge dacht ik ineens aan het geld van Shylock; ik had de munten laten liggen op mijn moeders grimetafel. Vlug draaide ik me om en sloop op kousenvoeten de gang weer in. De deur van mijn moeders kamer stond open. Bij het naar binnen sluipen zag ik ook haar naam in sierlijke krijtletters op de deur staan. Toen ik voor de spiegel de munten vond, zag ik dat onder mijn foto een tweede opname geschoven zat. Ik trok het uit de lijst en keek naar een mannelijk gelaat vol vouwen en vegen. De knijpende ogen van deze heer deden mij aan de grond bevriezen. Peinzend over de oorsprong van deze onbekende schrok ik pas laat op van de naderende voetstappen.

Vlug dook ik achter de kostuumrails, de munten hield ik stevig in mijn kleffe knuist. Tussen twee kragen door zag ik mijn moeder, met opgewonden pasjes, giechelend binnenkomen. Nadat ze de deur had gesloten, zag ik Shylock. Op zijn gezicht lag een gretige grijns en terwijl mijn moeder haar rok optilde en zichzelf op de grimetafel zette, zakte ik weg in een knijpende jaloezie. Het ballet van kronkelende bewegingen en het koor vol gekreun en genot maakte mij misselijk. Langzaam zakte ik op mijn knieën. Bij het zien van moeders naakte lijf sloot ik mijn ogen. Na een schaamtvolle eeuwigheid begon mijn moeder ijl te gillen en hijgde de koopman af. Ik opende mijn ogen. De koopman drukte zijn neus van klei in mijn moeders hals. De man trok zijn broek op en smeed wat papiergeld tegen de spiegel. Hees van ademnood vroeg de acteur aan mijn moeder of hij Borgman langs kon sturen of dat ze hem 'in de pauze deed'. Mijn moeder knoopte haar blouse dicht

en keerde haar verkleurde gezicht naar de deur. Ze riep dat Borgman onmiddellijk moest komen, dat in de pauze haar zoon in de kleedkamer zou zijn.

Diny Huijsen

De liefde wikt, het lot beschikt

Het slot van de buitendeur was nog altijd even onwillig als een paar maanden geleden. Je moest heel voorzichtig de sleutel heen en weer bewegen om de deur te kunnen openen. Wat onwennig stapte hij de gang in, zijn eigen gang in zijn eigen huis, maar zo voelde het niet. Hij bleef staan en luisterde naar bekende geluiden, het bleef echter doodstil. Hoewel hij eigenlijk niet anders had verwacht, kroop hem toch een onrustig gevoel. Hij zette zijn tas onder de kapstok en ging op zoek naar een teken van leven, waarvoor hij, diep in zijn hart, vreesde.

In de kamer was niets veranderd, alles stond in dezelfde ordelijke opstelling zoals hij het een aantal maanden geleden had moeten verlaten. Het grote verschil was dat de mand van de hond leeg was, dat nergens vazen met bloemen stonden en dat niets in de kamer deed vermoeden dat er werd geleefd. Hij nam plaats op de eerste de beste stoel, maar veerde meteen weer op en hervatte zijn speurtocht door het huis. Ook boven was geen enkel geluid te horen. De slaapkamer verschaftte evenmin antwoorden op de vragen, die in zijn hoofd bleven rondtollen. Het enige, en dat trof hem als een bliksemschicht, was in de badkamer die ene tandenborstel die eenzaam in de houder stond. Dus toch niet? Of juist wel? Hier stopte zijn gedachtengang. Verder denken stond gelijk aan geestelijke zelfmoord.

Hij liep bedachtzaam de trap af en merkte opeens dat zijn lippen kurkdroog waren en zijn maag dringend behoefte had aan iets eetbaars.

Op de keukentafel vond hij een briefje in het hem zo bekende handschrift met de tekst:

Welkom thuis!!! Er staat iets te eten voor je in de koelkast! Hij voelde zijn hart tegen zijn ribben bonken. Geen onderschrift, geen verklaring voor haar afwezigheid, niets. Om te beginnen weinig

hoopgevend, want die drie uitroepetekens spraken boekdelen en voorspelden niet veel goeds. Wat had je dan verwacht, schamperde een irritante stem in zijn hoofd, dat ze jou met de vlag uit en een fanfare voor de deur welkom zou heten? Word wakker!

In de koelkast stond een schaal koude pastasalade die hij met smaak verorberde, want, lieve hemel, koken kon ze! De gedachte dat ze moeite had gedaan voor hem, bracht hem in een bijna uitgelaten stemming, maar meteen daarna kreeg zijn realiteitsbesef weer de overhand. Hij moest voorlopig zijn wankelende positie onder ogen blijven zien want voor euforie was het nog veel te vroeg.

Terug in de kamer liet hij zich voorzichtig in zijn fauteuil zakken. Na die maanden met z'n billen op ongemakkelijke stoelen, was dit een ongekende weelde waarvan hij nauwelijks meer wist hoe het aanvoelde. Hij strekte zijn benen uit, legde zijn gevouwen handen op zijn buik, liet zijn blik nog eens door de kamer dwalen, zo vreemd en toch zo vertrouwd, en viel in een diepe slaap.

Hij werd wakker van een vreemd geluid en schoot overeind. Het duurde even voor het tot hem doordrong dat het geluid hetzelfde klonk als die middag toen hij de buitendeur probeerde te openen. Met moeite wist hij zijn hortende ademhaling tot bedaren te brengen en wachtte op de voetstappen die snel naderbij kwamen. Het was schemerig geworden en alle voorwerpen in de kamer hadden hun scherpte al verloren, maar haar silhouet zou hij uit duizenden hebben herkend. Het liefst wilde hij haar in zijn armen nemen en kussen totdat ze beiden ademloos ...stop, tot hier, voordat zijn gedachten met hem aan de haal zouden gaan! Echter, de uitdrukking in haar ogen was voldoende om hem op gepaste afstand te houden.

‘Ik zie, dat je je al weer aardig thuis voelt’, zei ze, een blik werpend op zijn verwarde haren en op de afdruk die zijn lichaam in de stoel had achtergelaten. Hij haalde zijn schouders op en knikte, niet in staat een woord uit te brengen. ‘Ik had wat te eten voor je klaargemaakt. Heeft het gesmaakt?’ En voor hij antwoord kon

geven, vervolgde ze: ‘Voorlopig kun je hier blijven tot je iets voor jezelf hebt gevonden.’

Ze wachtte niet op een reactie, draaide zich om en maakte aanstalten om de kamer te verlaten. Plotseling schoot hij naar voren en wist nog juist haar arm vast te grijpen. Ze rukte zich los, maar bleef een ogenblik staan, hem vragend aankijkend met ogen die niets prijsgaven van wat zich daarachter afspeelde.

‘Waar kan ik je bereiken?’ Ze schudde haar hoofd.

‘Ons leven samen is voorbij, Marc! Je hebt voldoende tijd gehad om erachter te komen wat je op het spel hebt gezet. Ga nu niet de zielige jongen uithangen! Ik heb geprobeerd een nieuw leven op te bouwen, nu is het jouw beurt!’

Nog één keer deed hij een poging door de barrière heen te breken: ‘Geef me alsjeblieft eerlijk antwoord: Ben je nu met iemand anders?’ En aarzelend: ‘Is het met Paul weer helemaal goed gekomen?’

Even leek ze uit het veld geslagen, maar ze rechtte haar rug en haar stem klonk minder scherp: ‘Paul is ongeneeslijk ziek, hij is terminaal. Dat staat los van wat er toen is gebeurd. Ik kan hem juist nu niet in de steek laten, Marc, hij heeft me zo ontzettend hard nodig!’ Ze draaide zich snel om en voor hij ten dele weer tot zichzelf kwam en beseftte dat ze zijn eerste vraag niet had beantwoord, had zij haar auto al gestart en was ze weggereden.

Zijn gevoel van verslagenheid was nog nooit zó groot geweest. Ontdaan liet hij zich in zijn stoel zakken en trachtte opnieuw, diep in zijn ziel, de oorzaak te achterhalen van hoe het zo verschrikkelijk fout had kunnen gaan.

Hij had Paul, een gemeenschappelijke vriend van hen beiden, slechts een duw gegeven, niet eens echt hard, toen hij hen aantrof in een in zijn ogen tamelijk innige positie. Paul had zijn evenwicht verloren en was hard met zijn hoofd tegen de rand van de tafel gesmakt. Zij had zonder aarzelen de zijde van Paul gekozen. Niet verwonderlijk, want Paul had een diepe, bloedende hoofdwond en

was buiten bewustzijn. Dat de politie erbij werd gehaald, vond hij toen wel wat overdreven. Natuurlijk had hij zichzelf beter in de hand moeten houden. Wellicht hadden de paar borrels, die hij daarvóór bij een vriend had gedronken, dat in de weg gestaan. Later bleek dat hij van Paul geen enkele rivaliteit had hoeven te duchten, maar toen zat hij reeds zijn zonden te overdenken in een kamertje van ruim twee bij amper drie.

Enkele dagen later, toen hij weer gewend was geraakt aan het leven van alledag, joeg het gemorrel aan de buitendeur hem geen schrik meer aan. Haar voetstappen klonken minder zelfverzekerd en aan haar houding kon hij aflezen dat ze gebukt ging onder een groot verdriet. Ze begon meteen te huilen en hij weerstond ter-nauwernood de aanvechting om haar te troosten met het verlies van Paul, dat had hij onmiddellijk begrepen. Midden in de kamer stonden ze tegenover elkaar, hij met hangende schouders en zij met ogen waaruit de tranen bleven stromen. Wie de eerste stap zette, kon hij zich achteraf onmogelijk herinneren, maar plotseling lag ze in zijn armen. Roerloos, om de broze intimiteit tussen hen niet te verstoren, hij had zo verschrikkelijk graag haar tranen weggekust, bleven ze minutenlang in dezelfde houding staan. Haal je in godsnaam niets in je hoofd, flitste het door hem heen, misschien is het de emotie van het moment! Desondanks stroomde een immens geluksgevoel van zijn kruin naar z'n tenen.

‘Ik moet terug’, zei ze, zich voorzichtig losmakend uit hun omhelzing, ‘er is zoveel te regelen.’ Er gleed iets van een vage glimlach over haar met tranen en make-up besmeurde gelaat. Niets zeggen nu, dacht hij, woorden zijn overbodig, geef het de tijd, het komt goed, alles komt goed!

Bij de deur keek ze nog even om. Haar ogen hechtten zich een ogenblik aan de zijne en daarna was er alleen nog het geluid van de deur die zachtjes in het slot werd getrokken en van het wegstervend klikken van haar hakken.

De stilte duurde slechts enkele seconden en werd verscheurd door gierende remmen. Hij kwam in beweging nog vóór de doffe klap zijn bewustzijn bereikte ...

Oktober 2011

Hilde A.M. Jutte Zijn hielen

Niemand had het verwacht, wij zeker niet. Dergelijke dingen overkomen alleen andere mensen, mensen die ervoor openstaan, bijvoorbeeld. En dan de manier waarop. Toch is het gebeurd, daar helpt geen moedertjelijef meer aan. En het begon allemaal zo gewoontjes, zo, nou ja, zo doordeweeks, zeg maar. Zodat je het al helemaal niet aan zag komen; het begon zelfs zo alledaags dat ik niet weet waar te beginnen, op welk moment. Begon het allemaal toen ik naar m'n huidige baan solliciteerde waar ik Bettina zou leren kennen? Of toen ik deze flat kocht? Maar nee, zo'n lange inleiding zou de lezer maar afschrikken, laat ik het verhaal van deze wonderlijke geschiedenis liever kort houden. De mensen hebben het al zo druk tegenwoordig.

Het begon op die woensdagmiddag, begin oktober. Bettina, briljant wiskundige, was hier op bezoek. Ze woont maar een paar straten bij mij vandaan. Haar kinderen waren zoet, ze knutselden wat met vouwblaadjes en kinderlijm. Ze waren zo rustig dat mijn kat zich door ze liet aaien. Bettina en ik dronken een kopje thee, de meisjes kregen limonade en op de radio sprak men gealarmeerd over een financiële top van historisch belang; het zou erop of eronder zijn. Bettina en ik bespraken onze waardering voor het getal 256. Niets wees erop dat er die middag iets bijzonders stond te gebeuren. Op de radio begon men mensen te interviewen, over de top. Toen daarbij een scheldende en tierende man aan het woord kwam, zette ik de radio uit, met het oog op de kinderen.

“We hebben goed weer om te reizen,” zei ik. Bettina en ik zouden een paar uur later vertrekken naar een symposium in Duitsland. Bettina keek naar buiten en knikte. Er stond nauwelijks wind en de lucht was helder, de zon scheen.

In de stilte, slechts begeleid door het sonoor ronkende gesnor van de kat, hoorde ik ‘plok’. En toen nogmaals ‘plok’. Bettina vroeg

of het ergens lekte. Ik wist van niks. Bij de derde ‘plok’ keek ik toch maar om. Midden in de kamer, vlak naast de salontafel, had zich een klein plasje op de vloer gevormd. Verbaasd dweilde ik het op en zette er een emmertje neer. Aan het plafond groeide alweer een nieuwe druppel die zich zeker ging laten vallen zodra hij zwaar genoeg zou zijn.

Een buurvrouw uit het portiek naast het mijne belde aan. Ze is een vriendin van Bettina en de kinderen zouden bij haar logeren tijdens Bettina’s afwezigheid. Een andere buurvrouw zou mijn kat eten en aaitjes geven. De kinderen pakten hun spullen, de kleinste vroeg of ze koekjes zouden gaan bakken; de kat kroop onder de bank. Bettina had het een beetje moeilijk met het afscheid van haar kinderen en de buurvrouw en ik probeerden haar te troosten, zeiden dat het maar voor een paar dagen was.

Nadat de buurvrouw en de kinderen waren vertrokken, keerde de rust weer en hoorden we opnieuw ‘plok’. Ik keek op de klok, we hadden nog een paar uur voor vertrek. Bettina opperde dat we op zoek zouden gaan naar de oorzaak van het lek, dat leek ook mij wel een zinvol tijdverdrijf.

Eerst klom ik op een krukje om het plafond ter plekke van het lek te bestuderen. Er viel weinig te zien, op één punt vormden zich gestaag druppels, één voor één. Eromheen zat een nauwelijks zichtbaar kringetje, zo’n twee centimeter in doorsnede. Dat was alles. We moesten naar de bovenburen wilden we meer te weten komen, dus deden we onze schoenen aan. En vanaf dat moment werd het allemaal een beetje raar. Het begon ermee dat het portiek verdwenen bleek te zijn. In plaats daarvan was er een soort binnenruimte ontstaan, met een wirwar van trappen, ladders en vlonders, alles van hout en in enigszins ouderwets aandoende pasteltinten geschilderd.

“Hilde, dat was net nog niet zo,” zei Bettina volkomen terecht.

Desalniettemin besloten wij naar de bovenburen te gaan. Maar wat we ook probeerden, het wilde maar niet lukken. Geen enkele ladder of trap ging rechtstreeks naar mijn bovenburen, alle om- en

sluipwegen liepen dood en springen van de ene vlonder naar de andere was te gevaarlijk gezien de onderlinge afstanden en de duizelingwekkende diepte daaronder.

Ik wou het al opgeven, had weinig zin om op voorhand doodmoe en gefrustreerd naar het symposium af te reizen; gewoonlijk kreeg ik pas na afloop last van dergelijke gewaarwordingen. Maar Bettina vond dat we het ook nog eens buitenom moesten proberen, we hadden nog tijd zat.

Buitenom ging het allemaal veel eenvoudiger, tot mijn verbazing had ons flatgebouw brandtrappen; die had ik nog niet eerder ontdekt, hoewel ze vlak voor mijn raam liepen. Wel zat de flat van de bovenburen heel wat hoger dan je van een flat op de tweede verdieping zou verwachten; ik denk dat we zo'n honderd meter moesten klimmen. Onderweg betrok de lucht en stak er een windje op.

De bovenburen waren niet thuis maar we konden hun flat gewoon betreden. Hij bleek heel veel meer kamers te hebben dan de mijne. We begonnen te speuren naar de oorzaak van het lek, voelden aan waterleidingen, inspecteerden radiatoren, bekeken een aquarium van alle kanten. In de zevende kamer waar we kwamen, keek ik even naar buiten, stond stil en stootte Bettina aan. Daar, buiten, in het zwerk, hadden de wolken zich samengepakt tot een soort oudtestamentische lucht, als op een prent van Gustave Doré, met net zulke arceringen en ook in zwart-wit. Het had wel iets weg van een adembenemende schoonheid en we konden niet anders dan stilletjes staren. De wind trok aan, een wind die overal woei en toch ook maar op één plaats. Er klonk een donderend geraas. Zwijgend en roerloos keken we toe hoe er een gat of uitsparing in het wolkendek trok. Daarachter scheen een verblindend licht, we hieven onze handen voor de ogen, het geraas zwol aan tot oorverdovend en nam daarna weer af in volume. We lieten onze handen zakken en zagen God. Niet Zijn aangezicht natuurlijk, wij zouden verzengd zijn geworden. In de uitsparing zagen wij Zijn kuiten en Zijn hielen, lopend over hemelse rotsen, en een slip van Zijn ge-

waad. Alles in zwart-wit en gearceerd. God maakte geen geluid en Zijn tred was vederlicht.

Het gat in de wolken sloot, de wind ging liggen, alle geluid was verstomd. De wolkenlucht raakte verstrooid, alles herkreeg z'n normale kleur. Wij stonden te rillen en te beven en dorsten pas weer naar beneden te gaan toen we weer wat gekalmeerd waren. Gelukkig was alles toen weer in oude staat hersteld, via een enkele portiektrap kwamen we terug bij mijn flat. Bettina was nogal van slag, zij is van huis uit atheïste. Mij kun je op dat gebied alles wijs maken, maar toch had ik ook tijd nodig om het allemaal te verwerken.

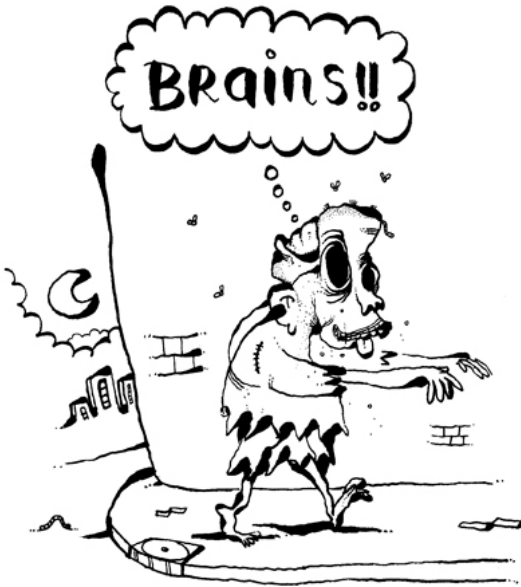
De reis naar Duitsland en de vergaderingen en bijeenkomsten op het symposium verliepen zonder verdere incidenten. Op de heenreis spraken we af het met niemand te hebben over wat we gezien hebben. Voor je het weet wordt je ontslagen, vraagt er iemand een scheiding aan, worden er kinderen uit huis geplaatst. Veel vragen zijn onbeantwoord gebleven, zoals de vraag of God haar op Zijn kuiten heeft. Dat konden we niet goed onderscheiden. En of het nou de God van Nederland was die we gezien hadden, of Die van hemel en aarde en het universum. Zelf denk ik het laatste, ga maar na; de complete make-over van portiek en verdere omgeving, de wolkenpartijen, rotsen, de belichting, het geluid, men had kosten noch moeite gespaard. En vooral natuurlijk blijven we ons afvragen waarom Hij Zich nu juist aan ons heeft willen vertonen. Van alle zeven miljard en nog wat stervelingen moest Hij precies twee van die dagloners van de wetenschap uitverkiezen. Je zou toch denken dat er wel betere kandidaten te bedenken zijn, van die types die ervoor open staan, bijvoorbeeld. Ja, dat Zijn wegen ondoorgrondelijk zijn, dat moet ik nu wel beamen, maar daarmee hebben we nog geen antwoord op onze vragen.

Het lek hebben we nooit gevonden, er staat nog steeds een emmertje naast m'n salontafel. Zo nu en dan hoor ik 'plok', maar een patroon of vorm van regelmaat valt er niet in te ontdekken. Van

tijd tot tijd leeg ik het emmertje, het water is opmerkelijk helder en lijkt zwaarder dan ander water. De kring in het plafond is niet groter of duidelijker geworden.

5 december 2011

de posthumanistische denker hield er
een vrij simpel gedachtegoed op na..

Jac.P. Meiland & H.A.M. Jutte
uit: Brieven, Deel I, 1985

Sassenheim 6 oktober 1985

Uwe Mannelijkheid Jac.P. Meiland

Eindelijk heeft Uw schrijven mij dan toch bereikt, des woensdags kwam het epistel in mijn bezit; de vuige bureaucraten der P.T.T. hadden het natuurlijk expres achtergehouden om ons te pesten. Zij vertrouwen ons zeker niet, denken dat wij een Revolutie beramen en hopen door onze correspondentie te vertragen onze plannen te dwarsbomen. Het zijn allemaal corrupte machtswellustelingen.

Doch, een Revolutie beramen wij niet in onze correspondentie; was dat maar zo, dat zou eenvoudiger zijn dan hetgeen waar wij elkander wel over schrijven.

Met Uw opmerking dat alle mannen vieze mannen zijn vertelde U niets nieuws. Tenslotte ben ik in mijn opleiding veelal het enige meisje in een bende jongens geweest. En daar zij wel eens verga-ten dat zij een vrouw in hun midden hadden kreeg ik de gelegenheid ze 'in het wild' te bestuderen. Bovendien heb ik een relatie met Uw buurman achter de rug. Neen, over mannen koester ik geen illusies meer.

Wat de schrijverij betreft, het wil niet erg. Het boek dat ik van U te leen heb is zeer mooi en ik heb het dan ook al uit. De pest is alleen dat ik mij na het lezen van zo'n indrukwekkend meesterwerk zeer bewust ben van mijn onvermogen iets zinnigs te schrijven. Dat kan ik niet, en zal ik waarschijnlijk wel nooit kunnen. Het verlangen bekruipt mij de pen voorgoed op te bergen en zo verder tot aan de dood maar wat voort te sudderen. Doch zulk een leven schijnt mij volstrekt doelloos en hup, ik probeer maar weer wat te schrijven.

Het spijt mij dat dit een wat warrige brief wordt, ik voel me zo raar, een soort triest, maar toch ook weer boos en daarbij ook nog enigszins eenzaam. Ach, ik ben gewoon een buitengewoon zacht ei dat nergens tegen kan.

Vanmiddag verbleef ik enige tijd bij Elsbeth H. ter viering van haar verjaardag. Er werd gebabbeld over de inrichting van een huis en er werd gebladerd in een mode-tijdschrift. In ene vond ik dat allemaal heel erg leeg en hol en kreeg ik de neiging de aanwezigen te shockeren. Maar aangezien ik laf ben deed ik dat natuurlijk niet, U kent dat wel. Maar ik moest denken aan al het lijden van de wereld, het lijden van zovele miljoenen, miljarden zelfs en wij zaten daar maar appelsap te drinken en nootjes te eten en over overbodige zaken te converseren alsof er niets aan de hand was. Ook nu bekruipt mij dat gevoel weer, en ik schaam me dat ik niks aan dat lijden doe. Ook schaam ik mij dat ik mezelf erg zielig vind omdat ik verkouden ben.

U merkt natuurlijk dat het boek van mijnheer Berkman mij enigszins beïnvloed heeft. Ik krijg ook de neiging mij van al mijn bezit te ontdoen.

In al deze ellende heb ik tenminste nog de troost dat de mensen die mij omringen ook stuk voor stuk zachte eieren zijn, maar dat is natuurlijk niet echt een excuus om zelf een zacht ei te zijn.

Dit is wel de raarste brief die ik totnogtoe aan U geschreven heb, en ik was eigenlijk helemaal niet van plan dit allemaal te schrijven. Doch de geest leidt mij en ik volg en ik hoop maar dat U het mij niet kwalijk neemt.

Ik hoop voor U dat het met de muziek beter gaat dan met onze schrijverij. En waarom zou U eigenlijk geen musicus/componist/schrijver kunnen worden, een soort "allround genie". Ach neen, het is waarschijnlijk beter als U zich aan één kunstje tegelijk wijdt, dat is al moeilijk genoeg, daar weet ik alles van.

Overigens, gisteravond in de Qbus heb ik in dronkenschap Evert even vastgehouden, het leven wordt almaar gecompliceerder. Els-

beth dacht er heel wat van, maar die verdient niet beter dan dat zij rare dingen denkt. Er was eigenlijk niks aan de hand, en met Evert wil ik nooit meer een intieme relatie, dat weet U.

Ik moest maar stoppen, ik ga al raarder dingen schrijven. Het is een merkwaardige brief geworden vol eigenaardigheden, ik hoop maar dat U er niet overspannen van raakt.

Ach, ik zal er maar het beste van hopen, tenslotte ben ik een geluksvogel, en aldus verblijf ik

Uw preutse minnaresje, oprechte vriendin en medemislukt kunstenaarsje; het zachte eitje, smekend om vergiffenis; het kleine tobstertje met de grote schrikogen; zij die steeds minder van het leven snapt en toch maar weer doorgaat met ademhalen, Uw zeer sterfelijke

H.A.M. Jutte

Sassenheim 7 oktober 1985

Uwe triestheid H.A.M. Jutte;

Ik was blij te horen dat die brief toch aangekomen is. Ik moet er niet aan denken als iemand mijn brief zou lezen. Dat vind ik helemaal niet prettig.

Verleden week ben ik eindelijk ontslagen. Ik was weer hard aan mijn vrijheid toe. Ik kan echt niet tegen werken, ik ben nu eenmaal een kunstenaar.

Op het arbeidsbureau gingen ze natuurlijk meteen weer zeiken over werk, en allerlei klotebaantjes. Al mijn levensvreugde – waar niet veel van is – zakte mij in de schoenen.

Vandaag heb ik in ieder geval één goede daad verricht: ik zit weer op gitaarles. Jazz-gitaar. Volgende week maandagochtend om half elf is mijn eerste les. En ik verheug mij erop.

Ik begrijp precies wat U bedoelt wanneer U spreekt van het lijden der wereld, en daarnaast onze onbenulligheid en ontevredenheid. Maar neemt U van mij aan: Het komt echt nooit meer goed. En we gaan toch dood. Is het niet vroeg, dan is het laat, en omgekeerd. Hebt U er weleens bij stilgestaan dat wanneer een mens 70 jaar is, hij zeker 50 jaar daarvan gewerkt heeft. Dus vijftig jaar van zijn leven weggegeven aan iemand, waar hij in principe geen reet mee te maken heeft. Daar word ik ook triest van.

Ik ben naar de stad geweest om die nieuwe plaat van Tom Waits te kopen, maar hij was er nog niet. Toen kon ik het natuurlijk weer niet laten om een lp van Billie Holiday te kopen. Ik dacht op dat moment: “Ach, je gaat toch dood, dus ik kan die plaat net zo goed kopen.” Zo is het toch.

Maar ik moet gaan stoppen.

Tenslotte blijf ik nog steeds Uw

Slaaf en Meester, Minnaar en Vriend, Leven en Dood, Kunstbroeder met allerlei kunstjes, De Man bij wie deze week opnieuw een groot gedeelte van zijn lichaam is gestorven. En bovenal de Tobber, maar hardnekkig doorzwoegend

Uw zieleherder en Heer

Jac.P. Meiland (Dè)

Sassenheim 3 november 1985

Uwe muzikaliteit Jac.P. Meiland

Laat ik U in de eerste plaats feliciteren met Uw bevrijding uit de ketenen der loonslavernij en de tijd en de energie die hierdoor vrijkomen en die U nu aan de muziek kan wijden. Het doet mij deugd dat U een geschikte leermeester hebt gevonden, zodat Uw talent naar behoren ontwikkeld kan worden.

Maar vanwaar die eeuwige depressiviteit van U? Moet U Uzelf niet eens ernstig en vermanend toespreken? (Doe maar niet, bij mij helpt het ook niet, maar ja, ik ben dan ook een slap figuur. U misschien niet en dan helpt het misschien wel, wie weet.)

Ik weet wel dat de wereld walgelijk is; mijn zuster, U welbekend, heeft bijvoorbeeld last van carrièreplannen. Dat gaat goed mis met haar. Maar misschien heeft zij wel gelijk, zulke mensen passen in ieder geval beter in de wereld dan hopeloze sukkelaars als wij. Maar wat wilt U, ik ben eigenlijk helemaal niet geschikt voor het leven en een carrière zou mij alleen maar voor grotere problemen plaatsen. Nee, laat mij maar lekker voortploeteren aan de onderkant van de maatschappij, daar wordt het leven nog enigszins echt geleefd. En wie weet, word ik dan toch nog een echt kunstenaarsje. Tom Waits verkiest toch ook de gore cafeetjes boven de Feyenoord-stadions, of ben ik hieromtrent gebrekkig geïnformeerd?

Maar nu iets anders, ik zou U graag op de hoogte stellen van mijn plannen omtrent mijn schrijfstertjesschap. Ik heb namelijk het plan opgevat het zwemverhaaltje op te sturen naar een literair tijdschrift. Doch ik ken geen enkel dergelijk tijdschrift. Kunt U er mij misschien één of enkele aanraden? Ik zou U zeer erkentelijk zijn. Wat mijn boek betreft waar U destijds het eerste hoofdstuk van heeft gelezen, het groeit gestaag. Ik ben reeds bij hoofdstuk vijf aangeland, doch ik krijg het niet af voor 7 november, de streefdatum die ik mijzelf had gesteld. Ach, wie weet, krijg ik het deze

winter nog af.

En dan het verhaaltje voor de verhalenwedstrijd voor vrouwen. Daar heb ik nooit meer wat van gehoord, ze hebben het zelfs niet teruggestuurd. Och, het was tenslotte een erg slecht verhaaltje. Maar dat zij het niet hebben teruggestuurd is onbeleefd, tenslotte had ik postzegels voor terugzending bijgesloten.

Zo, nu bent U weer geheel op de hoogte van mijn schrijfactiviteiten.

Edoch, ik ga stoppen, ik wil vanavond nog weer een poging wagen het slot van hoofdstuk vijf te schrijven.

En aldoende blijf ik Uw

Onbeholpen troosteresje, schrijfvriendin, immer voortsukkelende achtergrondfiguurtje, ongeschikt tot leven, maar toch niet stervende, schrijfstertje met weinig haast, maar toch immer hopen op een mooie toekomst, de religieuze atheïste

H.A.M. Jutte
(Waar er gelukkig
maar één van is)

Sassenheim 4 november 1985

Uwe Sukkelheid Juffrouw H.A.M. Jutte;

Volgens de Franse schrijver Louis Ferdinand Céline, wiens boek 'Dood op krediet' ik momenteel aan het lezen ben, komt alle ellende via de post. Ik, Jac.P. Meiland, noem dat: Postale depressie. Je zou er bijna vrolijk van worden, van zulk een woordgrapje. Het is maar goed dat er tussen die postale depressies af en toe een brief van U opduikt, zodat er nog een klein, doch zichtbaar, lichtpuntje blijft bestaan.

Bedankt dus voor Uw brief.

Mijn bevrijding v.d. slavernij is waarschijnlijk tijdelijk. Zaterdag is, per post, een brief gearriveerd van ons Gewestelijk Arbeidsbureau. Hierin wordt mij verzocht om op 5.11.'85 contact op te nemen met bovenvermeld bureau. De reden hiertoe is een vacature als heftruckchauffeur... MIJN GOD, wanneer kom ik ooit v. dat klote beroep af? Ik moet sterk zijn, ik moet weigeren, geld of geen geld. Of Dood aan een kutbaan, of Dood v. de honger. Ik verkies het laatste.

De flikkers hebben trouwens zelf dat "heftruckchauffeur" bovenaan gezet op mijn lijstje van wat voor werk ik wilde doen. Het leven is een illusie. Van die dingen word en blijf ik depressief. (En natuurlijk doordat Maria iemand anders heeft, wat ik, over het algemeen, toch goed heb opgevangen, want ik heb nog niet gehuild. Ik heb trouwens al heel lang niet meer gehuild, maar dit terzijde.)

Echt, het is zoals jouw ex Evert zegt, de enige verlossing is de Dood. Maar daarvoor ben ik te schijterig.

Ik zal U niet verder lastigvallen met mijn ellende. Ik ga maar weer drinken.

Mijn antipathie jegens Mensen groeit en groeit. Er komt een dag dat ik mij volledig van hen af moet sluiten. (Of niet natuurlijk, want als er iets gek verloopt dan is het wel Het Leven.)

Ik ben blij dat U onvermurwbaar doorgaat met Uw schrijfster-
schap. Zo hoort het. Hoe krijgt U het toch voor elkaar elke keer.
Ik begrijp het niet. Aan het eind van deze postale depressie zal ik
U wat adressen aan de hand doen.

Het doet mij genoegen dat iets wat georganiseerd is door vrouwen
ook alleen maar bestaat uit schijnheiligheid. Niet dat ik U het suc-
ces misgun, maar die vrouwen bewijzen nu wel dat zij net kerels
zijn. Daarom blijf ik altijd zeggen: Mensen zijn aardig, behulp-
zaam, begrijpend en, in allerlei groepen samenkomend, elkaars
vrienden zolang je in hun straatje lult. Waarschijnlijk was Uw
verhaal niet vrouwlievend genoeg. Of hebt U zich niet genoeg
afgezet tegen de mannen.

Ach, we zullen er wel nooit achter komen.

U ziet wel; het gaat er niet om of je een vrouw of een man bent, of
je tot die groep of die groep behoort, of je dat aanhangt of dit; Je
staat alleen in het Leven: altijd en overal. Je moet je eigen reet
zien te redden, niemand gunt je het licht in de ogen.

Sorry, Sorry. Ik heb niet het recht om mijn vuil op U uit te storten.
Het is onbeleefd, vergeef het mij, als tobbers onder elkaar.

Uw verhaal ligt overigens nog in alle veiligheid in mijn apparte-
ment.

Dat het leven aan de onderkant v. de maatschappij nog enigszins
echt geleefd wordt, valt over te twisten. Ikzelve leef vanaf mijn
geboorte aan die onderkant, maar ik verzeker U: er is geen lol aan.
U kunt blij wezen met ouders die nog enigszins intelligent zijn.

Verdomme, nou begin ik alweer te klagen. En zojuist schreef ik
nog dat ik ermee zou stoppen. NU DAN, NU ECHT.

Tom Waits houdt mij op de been. Het spelen in kleine kroegen is
geen dogma meer voor hem, maar in zijn teksten zien we dat hij
nog steeds begrijpt – ondanks een vrouw en ± drie kinderen –

waar het leven op neerkomt voor degenen die eenzaam zijn. Lubbers... Ach, de man moet toch wat doen. Het zal echt niet zo eenvoudig zijn zoals drie miljoen handtekening-zetters denken dat het is. En dood ga je toch. Of ze nou in Nederland staan, of in België, of in Engeland; als het gebeurt, dan gebeurt het; en niet anders.

Ik ben er ook bang voor, maar ik wil het niet meer een bepalende factor v. mijn leven laten zijn. Ik heb nooit de stap van studeren enzo durven zetten, omdat ik gek, tot het maniakale, ben gemaakt door socialistische en pacifistische zakken, die met de meest bizarre verhalen hun kinderen opfokken. Ik heb altijd gedacht: als ik ga leren, valt dat kreng en dan heb ik niet van mijn leven genoten. En dan je ouders met: "Vroeger moesten wij ons kapot werken, je gaat ook maar werken."

Ik zeg U: de mensen gunnen elkaar het licht niet in de ogen.

Al het voorafgaande moet U als ongeschreven beschouwen. Ik begin opnieuw, want Het Leven is mooi. Met de gitaarlessen gaat het prima. Ik zal niet in details treden, want muziktaal is alleen begrijpelijk voor muzikanten, en dat is ook nog niet altijd het geval.

Er zit verdomd weer het idee voor een boek in mijn kop. Dit keer een vuil, smerig boek, waarin ik met elke zak afreken. Als dat geschreven is, moet ik verhuizen ter bescherming van huid en haar. Want de arbeiders en mijn ouders zullen het in zulk een boek zwaar te verduren krijgen. Maar maak U niet blij. Het zal wel nooit afkomen. Ik maak mezelf daaromtrent ook geen illusies meer.

Ik zal die adressen eens even op gaan zoeken. Want ik geloof dat mijn klaagzang niet meer ophoudt. Ik bied U duizendmaal mijn verontschuldigen aan voor dit egoïstische wanprodukt, dat met recht een postale depressie genoemd kan worden.

Ik heb het adres van MAATSTAF.

Redactie: "MAATSTAF"
Singel 262,
1061 AC
Amsterdam.

En: TIRADE.
Redactie: "Tirade"
Herengracht 613
1071 CE Amsterdam.

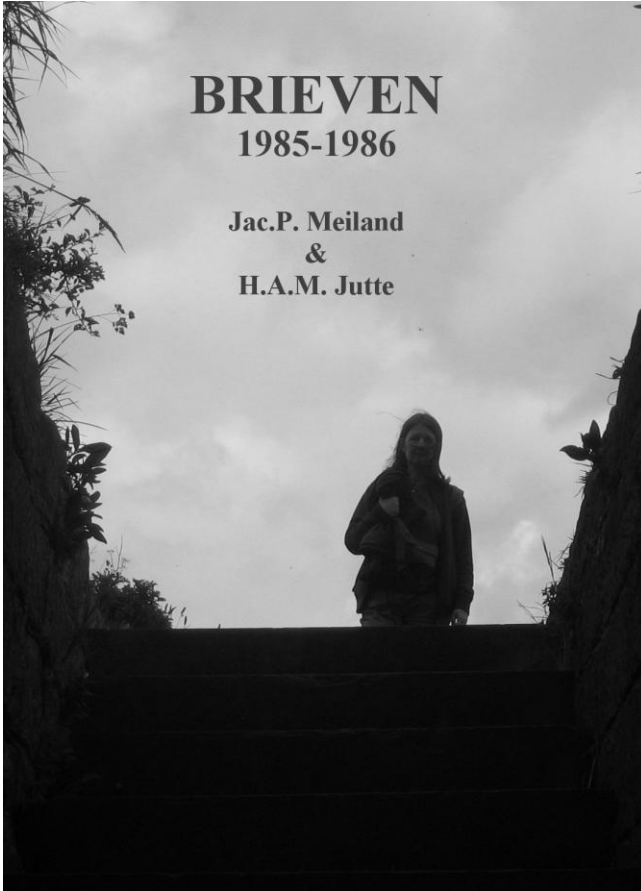
Het laatstgenoemde blad heet een literatuurblad te zijn, maar meestal staan er politieke essays in. Verder is het gek met de Russische literatuur, en komt het klaar op gedichten, want die staan er het meest in. Tirade is een blad, bestaande uit een kleine elite van vaste sukkels die een bijdrage leveren, waartussen men als leek moeilijk te wrikken is. Maar wie niet waagt, ... inderdaad.

U moet het volgens mij eerst maar eens bij Maatstaf proberen. Er bestaan nog een paar van die blaadjes, maar ik heb er geen adressen van, dus zal ik U ook maar niet vervelen met de namen. Nogmaals excuses voor deze brief, en zijn inhoud.

Ik hoop te blijven;
Uw minnaar, vriend en eeuwige. Uw steun en raadgever in literaire zaken.
Excuses van de Getroffene der Getroffenen,
de Dode der Doden,
de Eenzame der eenzamen.

Uw Jac.P. Meiland.

U kunt mij straffen op het volgende adres:
xxxxxxx

Binnenkort verkrijgbaar

Titel: **Ik vond de site beter...**

Auteur: Argibald

Aantal pagina's: 106

Uitgever: Xtra

Bestel bij de webshop van Zone 5300 of Bol.com

Prijs: € 9,90

CIRCUMPLAUDO